

פרשת תרומה (תשפ"ב)

ונתת את הכפרת על הארן מלמעלה ואל הארן תתן את העדות אשר אתן אליך (כ"ה, כ"א)

עין ברש"י דאמר לא ידעתי למה נכפל, שהרי כבר נאמר לעיל (כ"ה, ט"ז) ונתת אל הארן את העדות, ושם פירש שבא ללמד שבעודו ארון לבדו, בלא כפרת, יתן תחילה העדות לתוכו, ואחר כך יתן את הכפורת עליו. ונתבאר ברש"י שמקורו בירושלמי מסכת שקלים (ט"ז, ב') דנחלקו ר' מאיר ור' יהודה אם רק הלוחות היו בארון וספר תורה מבחוץ או שהיה ספר תורה גם כן מונח בארון. והגמרא הסבירה שר' מאיר סבר שהספר תורה מונח גם כן בארון לפי שכתב ונתת את הכפרת על הארן ואל הארון תתן את העדות וכבר אמר לעיל (כ"ה, ט"ז) ונתת אל הארן את העדות, ודרשין הפסוקים כסדרן, שפסוק ט"ז קאי על הלוחות שישים בארון, ופסוק כ"א הוא צווי שיתן את הכפרת מלמעלה על הלוחות ואחר כך מניח העדות, דהיינו הספר תורה שנקראת גם כן עדות, בארון, אבל זה היה רק בסוף מ' שנה במדבר כמו שכתוב בפרשת וילך (ל"א, כ"ו) לקוח את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה', אבל ר' יהודה סבר דאין מוקדם ומאוחר בתורה, אלא בתחלה נתן את הלוחות בארון ואחר כך נתן את הכפורת על הארון. וצריך להבין, מה ראה רש"י להביא מהירושלמי, הא לפי ר' מאיר בכלל אינו קשה כפילות הפסוקים דחד קאי על הלוחות וחד על ספר תורה, ורק לפי ר' יהודה דאמר אין מוקדם ומאוחר בתורה קשה כפילות הפסוקים. ובאמת בהרבה דפוסים של רש"י נשמט המראה מקום של הירושלמי בשקלים, ואפשר שהטעם לזה הוא מחמת מה שהקשינו.

אמנם אפשר לפרש שהכפורת בעצם אינה חלק מהארון, וכל התפקיד של הכפרת הוא בשביל הכרובים, וכמו שכתב בפסוק (כ"ה, י"ח) ועשית שנים כרובים מקשה תעשה אותם, ופירש רש"י, הטל זהב הרבה בתחלת עשית הכפרת, והכה בפטיש ובקורנס באמצע, ומשמע שהתפקיד של הכפורת אינו להיות כיסוי לארון רק היכא תמצא לעשיית הכרובים. והארון נתקדש בלי נתינת הכפורת עליו.

ולפי זה יש לפרש לרש"י שכפילות הפסוקים בא ללמד שצריך לתת הלוחות בארון דוקא מקודם שנתן הכפורת על הארון, וזה מה שכפל הפסוק ונתת את הכפרת על הארון, אבל מקודם, ואל הארון, דהיינו בלי כפורת, תתן את העדות, כי הכפורת אינה חלק מהארון. וזה מה שהביא רש"י מהירושלמי דלפי ר' מאיר שהפסוקים נדרשים כסדרן נמצא שהספר תורה הוכנס לתוך הארון אחר שהכפורת כבר על הארון, וזה מה שרש"י רצה להדגיש, שמכפילות הפסוקים אנו לומדים דלא כר' מאיר, שכל מה שבתוך הארון היה צריך להיות מונח שם מקודם שנתן הכפורת על הארון. דהכפורת, דהיינו הכרובים, צריך להיות מונח על הארון אחר שכבר נתנה העדות בתוכו. (נ.מ.)

פרשת תרומה (תשפ"ב)

ויקחו לי תרומה (כ"ה, ב')

יש לבאר על פי מה שאמרו באבות (ד', ד') רבי לויטס איש יבנה אומר מאד מאד הוי שפל רוח בפני כל אדם. ואיתא בזהר (ח"ג, קע"ט, א') אותיות תרומה מרמז על תרי מאה, דהיינו מידת בינוני אחד מחמשים, ואותיות לי בגימטריה מ' שמרומז על תורתינו הקדושה שניתנה למ' יום.

ולפי זה יש לפרש ויקחו לי, אם תרצו ליקח תורתינו הקדושה שניתנה למ' יום, אז צריך להיות בגדר תרומה, דהיינו תרי מ"ה, ובגימטריה מאד מאד, ע"פ מה שאמרה המשנה במסכת אבות (ד', ד') מאד מאד הוי שפל רוח, שיחזיק עצמו כבינוני בענוה ושפלות יתירה, ואז יזכה לתורה הקדושה שנמשלה למים המניחים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך כדאיתא במסכת תענית (ז', א') וה' יזכנו להיות נאה דורש ומקיים. (בן לאשרי)

אני לדודי